

Ortaokul Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ile Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gamze ERYILDIRIM^a, Kaine GÜLÖZER^b

Makale Bilgisi

DOI:

Makale Geçmişi:

Geliş :05.12.2022

Düzeltilme :11.06.2023

Kabul :15.06.2023

Keywords:

Yaşam boyu öğrenme becerileri

Sosyal duygusal öğrenme becerileri

Ortaokul öğrencileri

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Öz

Yaşam boyu öğrenmede bireyi ileriye taşıma noktasında sosyal duygusal öğrenmenin önemli bir payının olduğu düşünülmekte olup bu amaçla bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerileri (YBÖB) ile sosyal duygusal öğrenme becerileri (SDÖB) arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın yöntemi ilişkisel tarama modelidir. Araştırma ortaokul kademesinde eğitimine devam eden 5,6,7 ve 8.sınıf öğrencilerinden 50 öğrenci ile yaşam boyu öğrenme ve sosyal duygusal öğrenme becerilerine yönelik ölçekler kullanılarak veriler toplanmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler Çiftçiabaşı, Korkmaz ve Karamustafaoğlu (2019) tarafından geliştirilen *Ortaokul öğrencileri için yaşam boyu öğrenme becerileri ölçeği* ile Kabakçı ve Korkut Owen (2010) tarafından geliştirilen *Sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeğidir*. Kullanılan veri toplama araçları geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış araçlardır. Araştırmanın sonucunda ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerileri ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasında anlamlı, olumlu ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r = .746, p < .001$). Yapılan T-Testi sonucuna göre hem YBÖB hem SDÖB cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. ANOVA analizi sonucu da sınıf düzeyi değişkenine göre hem YBÖB hem SDÖB farklılaşmadığı bulunmuştur ($p > 0.05$).

Investigation of the Relationship Between Lifelong Learning Skills and Social Emotional Learning Skills of Secondary School Students

Article Information

DOI:

Article History:

Received :05.12.2022

Revised :11.06.2023

Accepted :15.06.2023

Keywords:

lifelong learning skills

social emotional learning skills

middle school students

Article Type:

Research Article

Abstract

It is thought that social emotional learning has an important role in moving the individual forward in lifelong learning. For this purpose, in this study, the relationship between secondary school students' lifelong learning skills (YLL) and social emotional learning skills (SDBL) was examined. The method of the research is relational screening model. Data were collected by using scales for lifelong learning and social-emotional learning skills with 50 students from 5th, 6th, 7th and 8th grade students continuing their education at the secondary school level. The scales used in the study are the lifelong learning skills scale for secondary school students developed by Çiftçiabaşı, Korkmaz and Karamustafaoğlu (2019) and the Social emotional learning skills scale developed by Kabakçı and Korkut Owen (2010). The data collection tools used are those whose validity and reliability have been ensured. As a result of the research, it was found that there was a significant and positive relationship between secondary school students' lifelong learning skills and social emotional learning skills ($r = .746, p < .001$). According to the T-Test results, both YBÖ and SDLC do not differ according to gender. As a result of ANOVA analysis, it was found that both YCU and SDLC did not differ according to the grade level variable ($p > 0.05$).

*İlgili Yazar: gamzeeryildirim@hotmail.com

^a Bartın Üniversitesi, Bartın/Türkiye, <http://orcid.org/0000-0002-3577-9646>

^b Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Bartın/Türkiye, <http://orcid.org/0000-0002-8617-6570>

Giriş

Öğrenme, yaşam boyu kazanılan kalıcı şekildeki davranışta yaşanan değişiklik olarak tanımlanmaktadır. Yaşam boyu öğrenmenin tanımı ise şöyle ifade edilmiştir: “Bireysel, eğitim, sosyal ve iş imkanları ile ilgili çizilen bir istikamet üzerinde bilgi, beceri ve yetkinlikleri iyi bir noktaya taşımak amacıyla hayat boyu yaşanılması ihtiyaç olan birçok öğrenmedir.” (Aksoy, 2008). Yaşam boyu öğrenmede bireyi ileriye taşıma noktasında sosyal duygusal öğrenmenin önemli bir payının olduğu düşünülmektedir. Sosyal duygusal öğrenme ise şu şekilde tanımlanmaktadır; “Duyguları tanımlama ve yönetme, başkalarını önemseme, iyi bir şekilde karar alabilme, etik ve sorumlu davranabilme, olumlu ilişkiler geliştirebilme ve negatif davranışlardan kaçınmak için bilgi, beceri ve tutum geliştirme sürecidir.” (CASEL, 2003). Sosyal duygusal öğrenme bireyin mutluluğunu ön plana koyarken aynı zamanda sosyal yönünü geliştiren akademik olmayan insani becerileri ifade etmektedir.

Bazı ihtiyaçların karşılanması için kritik bir dönem söz konusu olmaktadır. Ortaokulda yaşam boyu öğrenmeye ilişkin becerilerin öğrencilere kazandırılmasının hedeflendiği fen bilimleri dersinin öğretim programında belirtilmiştir (MEB, 2018). Ortaokul dönemi akademik ihtiyaçların, sosyal ihtiyaçların ve duygusal ihtiyaçların fark edildiği ve bu ihtiyaçların karşılanması açısından kritik bir zaman dilimidir. Öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerileri (SDÖB) olmadan, sadece akademik bilgi ile yetiştirilmeleri ile eğitimin eksik kalacağı noktasında vurgu vardır (Akt, Karamanlı Gül, 2019). Bundan dolayı, akademik ve sosyal duygusal öğrenme becerilerinin bir arada verilmesi uygun görülmektedir. Şu an ve gelecekte etkili bir eğitim öğretim için akademik ve sosyal duygusal öğrenme becerilerinin bir arada verilmesinin doğru bir yaklaşım olduğu bilinmektedir (Karamanlı Gül, 2019). Bu açıdan bakıldığında ortaokul kademesindeki eğitim yaşam boyu öğrenme becerileri (YBÖB) ve sosyal duygusal öğrenme becerilerinin kazanılması açısından yaşam boyu öğrenmeye atılacak büyük bir adım olacaktır.

Günümüzde sosyal etkileşim ayrı bir boyut kazanmıştır. Bu bağlamda Coronavirüs (Covid-19) pandemisinin eğitim üzerindeki etkilerinden söz etmek mümkündür. Öğrenciler pandemi sürecinde sosyal etkileşimlerini azaltarak sosyal izolasyon yaşamışlardır (Can, 2020). Bireysel ve sosyal bir yönü de bulunan insan, diğer insanlarla etkileşim içerisindedir (Yıldırım ve Özcan, 2011). Etkileşimin getirisi olarak insanın belli başlı sosyal becerileri kazanması hem kendisi için hem de gelecek kuşaklar açısından önem taşır. (Demirelli ve Barut, 2020). Covid-19 pandemisiyle birlikte sosyal izolasyon yaşayan öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin incelenmesi daha da ön plana çıkmıştır. Sosyal duygusal öğrenme becerilerinin kazanılması adına ortaokul dönemi önemli bir dönemdir.

Alanyazında sosyal duygusal öğrenme ile yaşam boyu öğrenme değişkenlerinin birlikte ele alındığı çok az çalışma vardır. İki değişkenin ortaokul öğrencileri açısından ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Alanyazındaki görülen bu boşlukla ortaokul öğrencilerinde YBÖB ile SDÖB arasındaki ilişki durumunun ele alınması ön plana çıkmıştır. Alanyazında her iki değişkenin de ele alındığı çalışma vardır. Çalışmada Akcaalan (2016), yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme ve sosyal duygusal öğrenmenin alt boyutları arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Akcaalan (2016) yaşam boyu öğrenme ve sosyal duygusal öğrenmenin ilişkili olduğunu bulmuştur. Konu ile diğer çalışmalarda ise ortaokul öğrencilerinin YBÖB ele alınmıştır. Yurdakul (2010) ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeleri ile özerk öğrenmeleri arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Sonuç olarak özerk öğrenme yeterliliği yüksek öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliliklerinin de yüksek olduğuna ulaşmıştır. Bayram (2019) çalışma grubu olarak belirlediği ortaokul öğrencileriyle yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve okul yaşam kalitesi algılarını çeşitli değişkenler bakımından inceleyerek araştırma sonucunda aralarında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur.

Alanyazında ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerini ele alan araştırmalara rastlanmaktadır. Bendelow ve Mayall (2002) araştırma sonucunda çocuklar açısından sosyal duygusal öğrenmenin sağlıklı yaşama katkı sunan bir etkisi bulunduğunu ifade etmişlerdir. Yılmaz (2014) ortaokul öğrencisi 6, 7 ve 8.sınıf sınıfların SDÖB ile algılanan anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi ele aldığı çalışmada öğrencilerin SDÖB ile algıladıkları anne baba tutumları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulmuştur. Kutluay Çelik (2014) ortaokul öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerilerini öğrencilerin okula karşı tutumlarıyla birlikte ele aldığı araştırmasında ilişkinin var olduğunu ve bu ilişkinin olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı (5,6,7 ve 8.sınıf) ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerileri (YBÖB) ile sosyal duygusal öğrenme becerileri (SDÖB) arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

Araştırma Soruları:

- 1.Ortaokul öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB ne düzeydedir?
- 2.Ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmakta mıdır?
- 3.Ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmakta mıdır?
4. Ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeyleri sınıf düzeyi değişkeni açısından farklılaşmakta mıdır?
5. Ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeyleri sınıf düzeyi değişkeni açısından farklılaşmakta mıdır?
- 6.Ortaokul öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

İlişkisel tarama modeli araştırmada yöntem olarak belirlenmiştir. Bu modelde amaç, iki veya daha fazla değişkenin arasında meydana gelen değişim durumunu ortaya koymaktır. Değişkenlerin birlikte değişip değişmediği eğer değişim söz konusu ise bu değişimin açıklaması ilişkisel tarama modelinin konusudur (Karasar, 2015). Araştırmada YBÖB ve SDÖB arasında varlığını gösteren ilişki durumları istatistiksel yöntemlerle ele alınmıştır.

Şanlıurfa'da Eğitim Durumu

Çalışmanın Şanlıurfa'da yapılması itibariyle Şanlıurfa'nın eğitim durumu hakkında açıklamaya ihtiyaç vardır. Çok kültürlü yapısı olan ülkemizde her öğrencinin kelime hazinesi ve ön bilgisi bulunduğu çevreden etkilenmektedir. Ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde öğrenimine devam eden öğrencilerin Türkçeyi tam öğrenmeden okulla tanışmaları ders kitaplarındaki metinleri anlama durumlarını etkileyebilmektedir. Şanlıurfa'nın eğitim seviyesi batı illeri ile kıyaslandığında oldukça düşük olduğu söylenmektedir (İnce, 2016). İlde okuma yazma bilmeyenlerin oranı yüksek ve okullaşma oranı düşüktür (Akt: İnce, 2016). Ayrıca okuduğunu anlama noktasında da sorunlar vardır. Şahan (2003) çalışmasında Siverek'te örgün eğitimde başarı elde edilmesi adına 12 alanda eğitimde sorunlar olduğunu belirtmiştir. Sorun yaşanan alanları şu şekilde sıralamıştır:

1. Nüfusta hızlı büyümenin gerçekleşmesi,
2. Öğretmen sirkülasyonunun çok olması,
3. Kız çocuklarının eğitiminde yaşanan sorunlar,
4. Taşınmalı eğitim,
5. Toplam kalite yönetimi,
6. Eğitim sisteminin var olan yapısı,
7. Mevsimlik iş süreci,
8. Öğretim yöntem ve tekniklerindeki yeni gelişmeler,
9. Rehberlik faaliyetleri ve mesleki yönlendirme çalışmaları,
10. Serbest zaman etkinlikleri ve sosyal içerikli etkinlikler,
11. Okuma alışkanlığı,
12. Öğrenme becerilerinin geliştirilmesi.

Eğitim Bir Sen'in (2009) Şanlıurfa'da gerçekleştirdiği bir araştırmada, öğrencilerin öğretmenlerine ilişkin değerlendirmede öğrencilerin %53,8'nin öğretmenlerini anlamadığını ifade etmiştir. İnan (2018) kırsal yerlerde Türkçe öğretiminde yaşanan zorluklara dair öğretmen görüşlerini belirlemek için Şanlıurfa'da görev yapan 75 sınıf öğretmeniyle görüşme sağlamıştır. Sonuç olarak birinci sınıf öğretmenlerinin %31.25'inin sosyal iletişim kurmada zorlandıkları, ikinci sınıf öğretmenlerinin %38.8'inin öğrencilerin okuduğunu anlama noktasında zorlandıkları, üçüncü sınıf öğretmenlerinin %25'inin okumada yanlışlar yapmasında, dördüncü sınıf öğretmenlerinin ise %33.33'ünün öğrencilerin okuduğunu anlama

konusunda sıkıntı yaşadığını bulmuştur. Yaşanan problemlerin ortak sebepleri arasında öğrencilerin Türkçeyi yeterli düzeyde bilmemeleri ve öğrencilerin ailelerinin öğrencilere karşı ilgisinin düşük olması olarak ifade edilmektedir. Şanlıurfa’da mevcut olan eğitim durumu gözetilerek çalışmaya okuduğunu anlama noktasında çalışma yapılan kurumda branş öğretmenleri tarafından yeterli görülen öğrenciler dahil edilmiştir.

Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar

Şanlıurfa ili Siverek ilçesinde bulunan 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan 5, 6, 7 ve 8.sınıf öğrencileri araştırmaya dahil olmuştur. Çalışma için gerekli olan izin Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri İlimler Etik Kurulu ve Siverek İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden alınmıştır. Öğrenciler reşit olmadığı için velilerden veli izin dilekçeleri de alınmıştır. Araştırma kapsamında evren 189 kişi olup örnekleme 70 kişiye ulaşılmıştır. 70 kişiye ulaşılmış olması araştırmanın sınırlılığıdır. Örnekleme ulaşım noktasında daha sağlıklı veriler elde etmek adına öğrencilerin okuduğunu anlama noktasında Türkçe öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin değerlendirmeleri ile araştırmaya katılması uygun görülen öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir. Bu bakımdan örnekleme yöntemi amaçlı örneklemedir. Yapılan analiz sonucu “Neyi nasıl öğrendiğimi bilirim.” ve “Neyi niçin öğrenemediğimi bilmeyebilirim.” maddelerine tutarsız yanıt veren ve ölçeği dikkatsiz doldurduğu tespit edilen 20 katılımcı analize katılmamıştır. Çalışma grubuna ait bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişkenler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet		
Kız	25	50.0
Erkek	25	50.0
Sınıf Seviyesi		
5.Sınıf	13	26.0
6.sınıf	15	30.0
7.Sınıf	8	16.0
8.Sınıf	14	28.0
Toplam	50	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %50’si kız öğrenci, %50’si erkek öğrencidir. %26’sı 5.sınıfa devam ettiğini, %30’u 6.sınıfa devam ettiğini, %16’sı 7.sınıfa devam ettiğini ve %28’si 8.sınıfa devam ettiğini belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan katılımcıların öncelikle cinsiyet ve sınıf bilgileri alınarak ölçekler uygulanmıştır. Çalışmada sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeği kullanılmıştır. Ölçek ortaokul seviyesine uygun 6,7 ve 8.sınıflar için geliştirilmiştir. Yaşam boyu öğrenme becerilerini ölçmek amacı ile ortaokul öğrencilerine yönelik geliştirilen yaşam boyu öğrenme becerileri ölçeği kullanılmıştır. Geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış olan ölçeklerle veriler elde edilmiştir.

1.Ortaokul öğrencileri için yaşam boyu öğrenme becerileri ölçeği

Çiftçiabaşı, Korkmaz ve Karamustafaoğlu (2019) tarafından geliştirilen ölçek ortaokul öğrencileri için geliştirilmiştir. Çalışılacak grubun ortaokul olması ölçeğin seçilmesinde etkili olmuştur. Ölçeğin açılımlayıcı faktör analizi sonucunda 4 faktör olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin birinci faktörü 12 maddeden oluşmaktadır ve iletişim ve üretkenlik olarak isimlendirilmiştir. İşbirliği ve öğrenme ikinci faktör olup 9 maddeyi içermektedir. 4 maddeden oluşan üçüncü faktöre yabancı dilde iletişim ismi verilmiştir. Kendine güven faktörünün içeriği olumsuz olup 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipindedir. Ölçeğe dair geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ortaokul seviyesinde eğitimine devam eden 420 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin cronbach alfa güvenilirlik değeri .871 olarak ifade edilmiştir. Değere ilişkin ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

2. Sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeği

Ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerini değerlendirmek amaçlı Kabakçı ve Korkut Owen (2010) tarafından geliştirilmiş olan sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 40 madde ve dört boyuttan oluşup (problem çözme becerileri, stresle başa çıkma becerileri, kendilik değerini artıran beceriler, iletişim becerileri) dördü derecelendirme türündedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 1343 ortaokul öğrencisiyle yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı .85 olup, alt ölçekler açısından ilişki katsayıları .69-.82 arasında değişmektedir. Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .88 olduğu belirtilmiştir. Sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeği güvenilir bir araçtır. Ölçek birçok çalışmada kullanılmıştır. Candan ve Yalçın (2018) araştırma grubu olarak ergenlerle çalıştığı araştırmasında sosyal duygusal öğrenme becerilerinin umut düzeyi ve sosyal ilişki unsurları ile ilişkisini incelediği çalışmada, Durualp (2014) ergenlerle yaptığı çalışmada ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin değişkenlere göre incelediği çalışmada ve Totan (2011) problem çözme becerileri eğitim programının ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri üzerine etkisini incelediği araştırmasında sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeğini kullanmışlardır.

Verilerin Toplanması

Ölçekler beşli likerte uygun olarak (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum) Google formlar aracılığıyla her katılımcı için gönüllülük ilkesi gözetilerek ve istediği zaman çalışmadan ayrılacağı belirtilerek toplanmıştır. Veri toplanırken okul ortamında yer alan bilgisayarlardan yararlanılmıştır. Bilgisayar kullanımı noktasında bilgiye ihtiyaç duyan öğrencilere işaretlemeleri nasıl yapacakları noktasında ön bilgi verilmiştir. Ölçeği uygulama öncesinde her katılımcıya araştırma konusunda ve ölçeğe dair bilgilendirme yapılmıştır. Açıklamaya ihtiyaç duydukları anda ölçek uygulayıcısına başvurabilecekleri belirtilmiştir. Her bir katılımcının ölçeğe cevap vermesi ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesinde kullanılan program SPSS 22 paket programıdır. Bu çerçevede araştırma sorularına cevap aranmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılığı 50 öğrenci ile yapılmasıdır.

Bulgular

Ön analiz kapsamında normallik tespiti için Skewness-Kurtosis (Çarpıklık-Basıklık) katsayıları ve Shapiro Wilk testi ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Ön analiz sonucu normal dağılıma ilişkin sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Normal Dağılıma İlişkin Bilgiler

		Değerler	Standart Sapma	Shapiro-Wilk Sig.	Shapiro-Wilk Sig.
SDÖB	Çarpıklık	-.495	.337	.200	.153
	Basıklık	-.195	.662		
YBÖB	Çarpıklık	-.375	.337	.200	.248
	Basıklık	-.535	.662		

Tablo 2’ye göre çarpıklık katsayısı ve basıklık katsayısı -1 ve +1 arasındadır. Büyüköztürk ve diğerleri (2011) çarpıklık ve basıklık katsayı değerlerinin -1 ve +1 arasında olmasıyla verinin normal bir dağılım gösterdiğini ifade etmişlerdir. Q-Q Pilot grafiği 45 derecelik açıya yakındır. Shapiro Wilk testi ile de verilerin normal bir dağılım gösterdiği sonucu elde edilmiştir ($p > .05$). Normal dağılımda tercih edilen parametrik testlerin kullanımı uygun görülmektedir (Uysal ve Kılıç, 2021).

İki kategorili olarak verilen değişkenlerden cinsiyet açısından parametrik testlerden bağımsız grup t testi kullanılmıştır. Diğer değişken olan sınıf seviyesi iki kategoriden fazla olduğu için grup ortalamaları arasındaki farkların homojenlik durumu Levene testine bakılarak karar verilmiştir. Levene testi sonucu veriler homojen olduğundan Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

1.Ortaokul Öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB Düzeyleri

Beşli likert tipi ölçekten elde edilen puanların tutum düzeyine ilişkin dağılımı .00- 1,79 arası düşük düzey, 1,80-2,59 arası orta altı düzey, 2,60-3,39 arası orta düzey, 3,40- 4,19 arası orta üstü düzey ve 4,20-5,00 arası ise yüksek düzey şeklinde yorumlanmıştır (Kızılırmak ve Alkan Ersoy, 2015).

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin ölçeklere verdikleri yanıtlara göre YBÖB ve SDÖB değişkenlerine göre yer alan frekans analizine dair sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. YBÖB ve SDÖB Değişkenlerinin Frekans Analizi

Değişken/Boyut	x	Medyan	Mod	SS	Varyans
YBÖB	3.51	3.58	4.00	.469	.220
SDÖB	3.70	3.71	4.00	.627	.393

Tablo 3 incelendiğinde verilen yanıtlara göre YBÖB ortalaması $x=3.51$, SDÖB ortalaması $x=3.70$ olmuştur. Bu değerlere göre YBÖB ve SDÖB beceri düzeylerinin örneklem açısından orta üstü düzey olduğu söylenebilir. Ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeyleri, YBÖB düzeylerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

2. Ortaokul Öğrencilerinin YBÖB Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu

Bu başlık altında ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşma durumu ele alınmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından T-Testi bulguları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ortaokul Öğrencilerinin YBÖB Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından T-Testi Bulguları

Değişken	Gruplar	N	X	ss	t testi		
					t	sd	P
YBÖB	Kız	25	3.59	.411	1.192	48	.239*
	Erkek	25	3.43	.516			

N= örnek sayısı, X= ortalama değer, SS= standart sapma, t= t istatistik değeri, p= anlamlılık, * $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık

Tablo 4'e göre ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0.05$).

3.Ortaokul Öğrencilerinin SDÖB Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu

Bu başlık altında Ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşma durumu ele alınmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından T-Testi bulguları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Ortaokul Öğrencilerinin SDÖB Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından T-Testi Bulguları

Değişken	Gruplar	N	X	ss	t testi		
					t	sd	P
SDÖB	Kız	25	3.81	.499	1.237	48	.222*
	Erkek	25	3.59	.727			

N= örnek sayısı, X= ortalama değer, SS= standart sapma, t= t istatistik değeri, p= anlamlılık, * $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık

Tablo 5'e göre ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0.05$).

4.Ortaokul Öğrencilerinin YBÖB Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu

Ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumu bu başlık altında ele alınmıştır. Sınıf düzeyi değişkeni açısından ANOVA bulguları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeylerinin sınıf düzeyine göre ANOVA sonuçları

<i>f</i> , $\bar{X}$ ve <i>SS</i> Değerleri						ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
YBÖB	5.sınıf	13	3.41	.508	G.Arası	.230	3	.077	.335	.800*
	6.sınıf	15	3.59	.570	G.İçi	10.532	46	.229		
	7.sınıf	8	3.49	.339	Toplam	10.762	49			
	8.sınıf	14	3.52	.400						
	Toplam	50	3.51	.469						

Tablo 6 incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=.335$; $p>0.05$).

5.Ortaokul Öğrencilerinin SDÖB Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu

Ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumu bu başlık altında ele alınmıştır. Sınıf düzeyi değişkeni açısından ANOVA bulguları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeylerinin sınıf düzeyine göre ANOVA sonuçları

<i>f</i> , $\bar{X}$ ve <i>SS</i> Değerleri						ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
SDÖB	5.sınıf	13	3.65	.747	G.Arası	.324	3	.108	.263	.852*
	6.sınıf	15	3.76	.530	G.İçi	18.913	46	.411		
	7.sınıf	8	3.55	.630	Toplam	19.237	49			
	8.sınıf	14	3.76	.652						
	Toplam	50	3.70	.627						

Tablo 7 incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin SDÖB düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=.263$; $p>0.05$).

6.Ortaokul Öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB Arasındaki İlişki Durumu

Araştırma sorularından altıncı soru ortaokul öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB arasındaki ilişki durumunu ele alan sorudur. Normal dağılım söz konusu olduğu için yapılan Pearson Korelasyon Analizi sonucuna göre betimleyici istatistik ve korelasyon değerleri Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Çalışmadaki Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri ve Korelasyonları

Değişken	n	Ort.	<i>SS</i>	1	2
1. Sosyal duygusal öğrenme becerileri	50	3.70	.627	—	.746***
2. Yaşam boyu öğrenme becerileri	50	3.51	.469	.746***	—

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Tablo 8' e göre ortaokul öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB arasında anlamlı, olumlu ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur. ($r = .746$, $p < .001$.)

Tartışma ve Sonuç

Yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerileri ve sosyal duygusal öğrenme beceri düzeylerini ortaya koymak ve sosyal duygusal öğrenme becerileri ile yaşam boyu öğrenme beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi bulmak amaçlanmıştır. Ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme beceri düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme beceri düzeylerinin orta üstü düzey olduğuna ulaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin SDÖB, YBÖB'ye göre daha yüksektir. Ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerileri cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Ortaokul öğrencilerinin YBÖB ve SDÖB arasında anlamlı, olumlu ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Bayram (2019) çalışmasında ortaokul öğrencileri ile çalışmış olup onların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin orta düzeyde olduğunu bulmuştur. Araştırma sonucunda YBÖB düzeyi orta üstü düzey olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin YBÖB düzeylerinin orta ya da orta üstü düzeyde olması gelişim dönemleri açısından yetişkinlik çağına erişemedikleri ile bağlantılı olduğu söylenebilir. Bayram (2019) ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç ile araştırma sonucu örtüşmemektedir. Bu durum araştırma grubunun özelliği ile açıklanabilir. İlgili literatür taraması sonucu ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerileri araştırmalarının sınırlı olduğuna ulaşılmıştır. Ancak yaşam boyu öğrenmenin farklı gruplarla ele alındığı görülmektedir. Arcagök ve Şahin (2014) öğretmenlerle çalıştığı bir araştırma öğretmenlerin, eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilim düzeylerini araştıran Yılmaz ve Beşkaya (2018) ise yaptıkları araştırma sonucunda eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilim düzeylerinin yüksek düzeyde olduğuna ulaşımlardır. Coşkun ve Demirel (2012) üniversite öğrencileri ile çalışmışlardır ve araştırmaları sonucu üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin orta seviyede olduğunu ifade etmişlerdir. Kozikoğlu ve Altunova (2018) öğretmen adayları ile yaptıkları araştırmada yaşam boyu öğrenme düzeylerini incelemişlerdir. Sonuç olarak öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme düzeyleri açısından oldukça yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuşlardır.

Alanyazında SDÖB açısından araştırma sonucunda bulunan sonuçlarla örtüşen araştırmalar olduğu gibi örtüşmeyen araştırmalarda mevcuttur. Melikoğlu (2020) ortaokul öğrencilerinde sosyal duygusal öğrenme becerilerini ele aldığı araştırmasında SDÖB'nin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yılmaz (2014) ortaokul öğrencilerinin SDÖB'nin cinsiyete göre farklılaştığını, sadece iletişim becerileri alt boyutunda sınıf düzeyine göre farklılaşma olduğunu ifade etmiştir. Yıldız ve Kahraman (2021) ortaokul öğrencilerinin SDÖB'lerinin cinsiyet açısından farklılaşmadığına ulaşmışlardır. Kabakçı ve Korkut (2008) araştırmalarında SDÖB'nin cinsiyete ve sınıf düzeyine göre farklılaştığını, kızların daha yüksek SDÖB'ye sahip olduğunu ortaya koymuşlardır.

Alanyazın taramasında yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme arasındaki ilişkinin üniversite öğrencileri açısından ele alındığı Akcaalan'ın (2016) çalışmasına rastlanmıştır. Akcaalan (2016) yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenmenin alt boyutlarına dair ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda yaşam boyu öğrenme yapıları ile sosyal duygusal öğrenme yapılarının birbiriyle ilişkili oldukları sonucuna ulaşmıştır. Akcaalan'ın (2016) bulgusu çalışma sonucunda bulunan sosyal duygusal öğrenme becerileri ve yaşam boyu öğrenme becerileri arasındaki anlamlı ve olumlu ilişki bulgusunu desteklemektedir.

Daha sonra yapılacak çalışmalar için önerilere yer verilmiştir. Bu öneriler şu şekildedir:

1. Gelecek çalışmalarda sosyal duygusal öğrenme becerileri ile yaşam boyu öğrenme becerileri farklı değişkenlerle, farklı gruplarla ele alınabilir.
2. Ölçeklerin alt boyutları ele alınarak çalışma yapılabilir.
3. Bu araştırmanın sınırlılığı 50 öğrenci ile yapılmasıdır. Daha fazla katılımcıyla çalışmanın yapılması önerilir.
4. Ortaokul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme durumlarına dair çalışma yapılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu alanda çalışmalar artırılabilir.

Referanslar

- Akcaalan, M. (2016). *Yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi).
- Aksoy, M., (2008). *Hayat boyu öğrenme ve kariyer rehberliği ilkelerinin istihdam edilebilirliğe etkileri: otel işletmeleri üzerine bir uygulama*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arcagök, S. & Şahin, Ç. (2014). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 394-417. DOI: 10.14520/adyusbd.705.
- Bayram, G. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısı ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi).
- Bendelow, G., And Mayall, B. (2002). Children's Emotional Learning In Primary Schools. *The European Journal Of Psychotherapy, Counselling And Health* 5(3), 291-304.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., Köklü, N. (2011). Sosyal Bilimler için İstatistik (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi. Sayfa 48 ve 63.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Candan, K. ve Yalçın, A. F. (2018). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin sosyal ilişki unsurları ve umut düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 319-348. DOI: 10.26466/opus.468698.
- Collaborative For Academic, Social, And Emotional Learning. (2003). *Safe And Sound: An Educational Leader's Guide To Evidence-Based Social And Emotional Learning (Sel) Programs*. Chicago, IL.
- Coşkun, Y. D. & Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42 (42), 108-120.
- Çiftcibaşı, F., Korkmaz, Ö. & Karamustafaoğlu, S. (2020). Ortaokul öğrencileri için yaşam boyu öğrenme becerileri ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 211-226.
- Demirelli, M.A. ve Barut, Y. (2020). Atılganlık eğitiminin ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerine etkisi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 4(8), 173-180.
- Dürualp, E. (2014). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin cinsiyet ve sınıfa göre incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 2. 13-25.
- Eğitim-Bir-Sen Şanlıurfa Şubesi. (2009). Şanlıurfa’da Ortaöğretim Sorunları ve Çözüm Önerileri Paneli. Şanlıurfa: Elif Matbaası.
- İnan, E. (2018). *Kırsal kesimlerdeki ilköğretimde eğitimde kesimlerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış lisans tezi).
- İnce, Celal. (2016). Bir Sosyal Politika Olarak Eğitim Şanlıurfa Örneği.
- Kabakçı, Ö.F. ve Korkut Owen, F. (2010). Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 152-166.
- Kabakçı, Ö.F. ve Korkut, F. (2008). 6-8. Sınıftaki öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(148), 77-86.
- Karamanlı Gül, C. (2019). *Ortaokul öğrencilerinde okul bağlılığı, sosyal duygusal öğrenme becerileri ve akademik öz-yeterlik arasındaki ilişkiler* (Yüksek lisans tezi).
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (26. Basım). Ankara: Nobel Akademi.

- Kızılırmak, K. ve Alkan Ersoy, Ö. (2015). İlkokul birinci sınıfa devam eden çocukların annelerinin çocuk haklarına yönelik tutumlarının incelenmesi (Ankara örnekleme). Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, Uluslararası Katılımlı 3. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongre Kitabı.
- Kozikoğlu, İ. & Altunova, N. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz-yeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 522-531. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/higheredusci/issue/61497/918242>.
- Kutluay Çelik, B. (2014). *The relationship between social-emotional learning skills and attitudes toward elementary school among middle school students* (Yüksek lisans tezi).
- MEB. (2018). *İlköğretim kurumları fen bilimleri dersi öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Melikoğlu, M. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerileri ile sosyal uyum becerileri ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi).
- Şahan, G. (2003). Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde örgün eğitimde başarının elde edilmesi. *Eğitim ve Deenetim*, 1 (1): 45-48.
- Totan, T. (2011). *Problem çözme becerileri eğitim programının ilköğretim 6. Sınıf öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri üzerine etkisi*. Doktora Tezi.
- Uysal, İ., ve Kılıç, A. F. (2022). Normal dağılım ikilemi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1): 220-248.
- Yıldırım, S. ve Özcan, G. (2011). Lisanslı olarak takım sporu ve bireysel spor yapan ile spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (2): 111-135.
- Yıldız, A. ve Kahraman, S. (2021). Ortaokul içselde Psikolojik Dayanıklılık, Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 4 (2) , 23-60.
- Yılmaz, F. (2014). *Ortaokul 6.7.8.sınıf öğrencilerinin algılanan ebeveyn tutumları ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi).
- Yılmaz, R. & Beşkaya, Y.M. (2018). Eğitim Yöneticileri Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi (JFES)*, 51 (1), 159-181. DOI: 10.30964/aubfd.406246.

Extended Abstract

Learning is defined as a change in behavior in a permanent way acquired throughout life. The definition of lifelong learning is expressed as follows: “It is a lot of learning that needs to be experienced throughout life in order to carry knowledge, skills and competencies to a good point on a direction drawn regarding individual, education, social and job opportunities.” (Aksoy, 2008). It is thought that social emotional learning has an important role in moving the individual forward in lifelong learning. Social emotional learning is defined as: “It is the process of developing knowledge, skills, and attitudes to identify and manage emotions, to care about others, to make good decisions, to act ethically and responsibly, to develop positive relationships, and to avoid negative behaviors.” (CASEL, 2003). Social emotional learning refers to non-academic human skills that improve the social aspect of the individual while putting the happiness of the individual in the foreground. In the literature, there are very few studies in which social emotional learning and lifelong learning variables are discussed together. No study was found in which two variables were discussed in terms of secondary school students. With this gap seen in the literature, it has come to the fore to consider the relationship between YBÖ and SDLC in secondary school students. For this purpose, answers to the following questions were sought:

Research Questions:

1. What is the level of YBÖ and SDÖK of secondary school students?
2. Do secondary school students' YBÖ levels differ in terms of gender?
3. Do secondary school students' SDLC levels differ in terms of gender?
4. Do secondary school students' YBÖ levels differ in terms of grade level variable?
5. Do secondary school students' SDLC levels differ in terms of grade level variable?
6. Is there a significant relationship between secondary school students' YBÖ and SDLC?

5th, 6th, 7th and 8th grade students studying at a public school in the Siverek district of Şanlıurfa province in the 2021-2022 academic year were included in the research. Permission required for the study was obtained from Bartın University Social and Human Sciences Ethics Committee and Siverek District National Education Directorate. Since the students are underage, parental permission petitions were also received from the parents. Within the scope of the research, the population was 189 people and 70 people were reached in the sample. Reaching 70 people is the limitation of the study. In order to obtain healthier data at the point of sampling access, the students who were deemed appropriate to participate in the research were included in the study with the evaluations of Turkish teachers and other branch teachers at the point of reading comprehension of the students. In this respect, the sampling method is purposive sampling. As a result of the analysis, “I know what I learned and how.” and “I may not know what and why I am not learning.” 20 participants who gave inconsistent answers to the items and were found to fill the scale carelessly did not participate in the analysis.

In the study, it was aimed to reveal the lifelong learning skills and social emotional learning skill levels of secondary school students and to find the relationship between social emotional learning skills and lifelong learning skill levels. It has been reached that the social emotional learning skill levels and lifelong learning skill levels of secondary school students are above medium. Secondary school students' SDLC is higher than YBÖB. Secondary school students' lifelong learning skills do not differ according to gender and grade level. Social-emotional learning skills of secondary school students do not differ according to gender and grade level. It has been revealed that there is a significant, positive and high-level relationship between secondary school students' YBÖ and SDLC.

Suggestions for future work are given. These recommendations are as follows:

1. In future studies, social emotional learning skills and lifelong learning skills can be handled with different variables and different groups.
2. Study can be done by considering the sub-dimensions of the scales.

3. The limitation of this study is that it was conducted with 50 students. It is recommended to study with more participants.

4. It is seen that there is a need for a study on the lifelong learning status of secondary school students. Studies in this area can be increased.